

Člani poljskega kabineta pobegnili iz glavnega mesta

Nemške čete prodirajo proti Varšavi s severa. Vroče bitke se razvile na južni in zapadni strani mesta. Poveljstvo nemške armade naznanilo okupacijo poljskih industrijskih mest. Letalski naval na pariška predmestja

Budimpešta, Ogrska, 6. sept. — Nemška vojska hitro prodirajo proti glavnemu mestu Varšavi. Poljske vlade so se že ugnile iz Varšave in z njimi tudi poslanci in konzuli. Nemški topovi obkrožujejo mesto in nekateri se že razvalinjavajo. Letalski napadi se nadaljujejo. Nemška vojska prodirajo proti Varšavi. Poljske vlade so se že ugnile iz Varšave in z njimi tudi poslanci in konzuli. Nemški topovi obkrožujejo mesto in nekateri se že razvalinjavajo. Letalski napadi se nadaljujejo.

Riga, Latvija, 6. sept. — Poljske uradne časopisne agencije so telefonirale iz Varšave, da se grmenje topov sliši v nemškem mestu. Nemške motorne kolone iz Vzhodne Prusije se naglo bližajo Varšavi. Varšava, Poljska, 6. sept. — Na vzhodni fronti se nadaljuje. Več tisoč prebivalcev je pobegnilo iz Varšave. Nemška vojska je oddaljena od Varšave 45 milj, toda bitke se še nadaljujejo. Nemške motorne kolone iz Vzhodne Prusije se naglo bližajo Varšavi. Varšava, Poljska, 6. sept. — Na vzhodni fronti se nadaljuje. Več tisoč prebivalcev je pobegnilo iz Varšave. Nemška vojska je oddaljena od Varšave 45 milj, toda bitke se še nadaljujejo.

Berlin, 6. sept. — Nemške čete prodirajo bolj hitro na Poljsko. Nemške čete se že zasedle poljske industrijske mesta v predmestju proti Krakovu. Med temi sta Katowice in Chorzow, kar pomeni, da Nemci že kontrolirajo važen industrijski distrikt. Drugo poročilo pravi, da je bila sedma poljska armadna divizija poražena v bitki z Nemci, ki se je vršila obnočno od Cestohova.

Nemci so sestrelili enajst poljskih bojnih letal v spopadu nad Varšavo in Lodzom. V zadnjih 48 urah so Nemci uničili že 65 poljskih letal. Uradno poročilo pravi, da nemška letalska sila dominira nad Poljsko. To dalje pravi, da je Hitler, ki se je pripravljal na vojno, ki jo vodi proti operaciji južno od Gdanskega, v bližini Vzhodne Prusije, že prekoračil reko Vistulo.

Pariz, 6. sept. — Drugi alarm letalskega napada je vzbudil nemške prebivalce danes zjutraj. Protiletalski topovi so pričeli grmeti v mestu in predmestju, dasi se ni nobeno nemško letalo pojavilo nad Parizom. Skratka so se pokazala nad predmestji, a so se morala vrniti nazaj, ko so protiletalski topovi pričeli sipati kroglice. Uradni komunikacije, objavljen zjutraj, omenja, da se vojne operacije na suhem in v zraku vršijo normalno. Drugo poročilo, ki je prišlo nekaj ur po prejemu, je bilo bolj jasno. To je zglasilo, da so francoske čete prekoračile mejo in invadirale nemško ozemlje.

Potniki, ki so včeraj dospeli v Pariz iz severne Francije, so poročali o letalski bitki med Francozi in Nemci. V bitki so Francozi sestrelili več nemških letal. Napol uradno poročilo, oddano po radiu, javlja nepokoj v Nemčiji. V Kolnu, Dueseldorfu in Essenju so se vršili izredni. Vest iz Copenhagene je naznanila pomorske bitke v bližini danskega obrežja.

Italija se ne bo zapletla v konflikt?

V Rimu podirajo zavetja proti napadom iz zraka

Rim, 6. sept. — Diktator Mussolini je ponovno namignil, da bo držal roke proč od vojne, v kateri so zapletene Nemčija na eni strani ter Anglija, Francija in Poljska na drugi, ko so delavci pričeli podirati zavetja proti letalskim napadom v Rimu. Revizija tovornih avtov za armado 1,700,000 mož se kljub temu nadaljuje. Tu ne vidijo možnosti, da bi Francija in Anglija rešili Poljsko. Zmaga Hitlerjevih čet na Poljskem so bile sprejete z zadovoljstvom na znanje. V teh vidijo znamenje, da bo Nemčija porazila Poljsko brez italijanske pomoči. Fašistični krogi naglašajo, da vsi znaki kažejo, da bo Nemčija zmagala v vojni s Poljsko v nekaj tednih.

Varšava, Gdynia in Krakov so glavni cilji nemške ofenzive. Okupacija teh mest bo prinesla zmago Nemčiji. Fašistični listi pišejo, da je poljska oborožena sila v koridorju obkoljena od treh strani in da se ne bo mogla dolgo upirati nemškim četam. Berlin, 6. sept. — Italijanska vojaška mislija bo danes prišla v Berlin, se glasi uradno poročilo. Člani te mislije se bodo udeležili konference med nemškimi in ruskimi generali. Ruska vojaška mislija je prišla v Berlin zadnje nedelje, toda doslej še ni bilo naznanjeno, ali bo komunistična Rusija sklenila militariistično zvezo s nacistično Nemčijo. Napoved, da bo prišlo do take zveze, je bila izrečena po podpisu prijateljskega in nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo.

Nacistični krogi so zanikali poročila, da sta Nemčija in Rusija sklenili tajni dogovor glede razdelitve Poljske. "Obdržali bomo le, kar smo že izvojevali," so izjavili.

Sirene v Parizu odmevale po Ameriki

Chicago, 6. sept. — Sinoči okoli osme ure so med radijskim poročilom iz Pariza nenkrat zatulile sirene, ki so pretrgale poročilo in govornik v Parizu je komaj mogel izgovoriti: "To je alarm, ki naznanja zračni napad" — — — Vrišče tuljenje je bilo alisati minuto ali dve, nakar so zaprli radio na pariškem koncu. Kasnejša vest se je glasila, da zračnega napada na Pariz ni bilo.

Rusi dosegli nov rekord v letalstvu

Moskva, 6. sept. — Tu poročajo, da so ruski letalci Sebanov, Matvejev in Bajkusov dosegli nov rekord v letalstvu v poletu iz Moskve do Maloj-Brusijanskaja in Sebastopola ter nazaj. Razdaljo 5068 kilometrov so preleteli v dvanajstih urah in 30 minutah. Povprečna brzina na uro je znašala 405 kilometrov. Prejšnji rekord v brzini je dosegel italijanski letalec Maurice Rossi. Znašala je 400 kilometrov na uro.

Italijanski parniki zvišali voznino

Okrog 2000 Američanov v Rimu

Rim, 6. sept. — Američani, ki bi radi odpotovali domov na italijanskih parnikih, so bili informirani, da je bila voznina zvišana 30 do 66 odstotkov. Pojasnjeno je bilo, da je bila voznina zvišana zaradi vojne, ker se morajo parniki kot sta Rex in Conte di Savoia zavarovati proti riziki v zvezi z vojno. Dalje je bilo pojasnjeno, da se bodo parniki vrnili v Italijo iz New Yorka brez potnikov. Potniški promet preko Atlantika bo padel zaradi vojne in vsled tega je zvišanje voznine upravičeno.

Voznina v tretjem razredu na parniku Rex je bila zvišana od \$120 na \$160, v turističnem od \$150 na \$250 in v prvem od \$320 na \$420. Ameriško poslaništvo sodi, da se okrog 2000 ameriških državljanov nahaja v Rimu. Med temi tvorijo večino duhovniki in nune, ki se pripravljajo na povratek v Ameriko.

Odpor proti vstopu Kanade v vojno

Montreal, Kanada, 6. sept. — Paul Gouin, vodja narodne liberalne stranke v provinci Quebec, se je izrekel proti vstopu Kanade v vojno. "Mi zavračamo teorijo, da je Kanada v vojni, kadar je Anglija v vojni," je dejal Gouin. Kanadski parlament bo razpravljal o stališču Kanade na pram vojni v četrtek. Vlada je že predlagala, da se Kanada bori na strani Anglije.

Naciji prepovedali javne plesne

Berlin, 6. sept. — Notranji minister je naznanil, da so od sedlej naprej vsi javni plesi prepovedani. Kdor bi kršil prepoved, bo strogo kaznovan.

Browder pred Diesovim odsekom

Povedal je, kako so republikanci hoteli podkupiti komuniste

Washington, D. C., 6. sept. — Diesov kongresni odsek, ki preiskuje neameriške aktivnosti v Združenih državah, je včeraj zaslišal Earla Browderja, tajnika ameriške komunistične stranke. Browder je povedal, da je leta 1936, preden se je razvila predsedniška volilna kampanja, prišel v dotiko z nekim Davidsonom, ki je rekel, da zastopa "nekateri republikanci" in mu ponudil \$250,000, če bodo komunisti nominirali Roosevelta za svojega kandidata.

Dies je vprašal Browderja, kaj je bil namen ponudbe. Ali je bil namen, da bodo republikanci potem z lahkoto porazili Roosevelta kot kandidata Moskve? Browder je pritrdil, da to je bil namen. Prva ponudba je znašala \$100,000, toda kasneje je bila zvišana na četrtilijona dolarjev. Davidson se je sestal z Browderjem štirikrat ali petkrat v jedilnici železniške postaje Grand Central v New Yorku.

Browder je povedal, da ni sprejel niti zavrzel ponudbe, hotel pa je izveči iz njega, kdo bo plačal denar, ampak Davidson mu ni hotel zaupati. Kasneje je Davidson svetoval Browderju, da se bodo republikanci zadovoljili, če Browder odstopi od svoje kandidature v prid Rooseveltu.

Browder je v teku zaslišanja priznal, da je v zadnjih dveh letih potoval po Evropi s ponarejenim potnim listom, ni pa hotel povedati imena, pod katerim je potoval.

Japonska naznanila svojo neutralnost

Tokio, 6. sept. — Renzo Sawada, podminister za zunanje zadeve, je informiral reprezentante Anglije, Francije, Amerike, Nemčije, Italije in Poljske o odločitvi svoje vlade, ki je nevtralnost Japonske v evropski vojni. Sawada je ignoriral predstavnika Rusije iz razloga, ker podpira Kitajsko v konfliktu z Japonsko.

AMERIŠKA NEVTRALNOST STOPILA V VELJAVO

Roosevelt izdal tri proklamacije

IZVOZ OROŽJA USTAVLJEN

Washington, D. C., 6. sept. — Predsednik Roosevelt je včeraj uveljavil takozvani nevtralnostni zakon s proglasom, da vojno stanje obstoja med Nemčijo na eni strani ter Veliko Britanijo in nejnimi kolonijami, Francijo in Poljsko na drugi.

Zakon prepoveduje izvoz ameriškega orožja in bojnega materiala vsem v proklamaciji omenjenim državam. Ta je bil sprejet v kongresu, da se Amerika drži proč od vojne. Nekaj ur prej je Roosevelt proglasil ameriško nevtralnost na bazi mednarodnega prava in ameriških zakonov. Nobena v vojni zapletena država ne more rabiti ameriških pripravnih v vojaške svrhe.

Tretja Rooseveltova proklamacija vključuje slične, toda bolj jasne regulacije glede rabe Panamskega prekopa. Značilno je to, ker Roosevelt v tej proklamaciji ne omenja Kanade. Ta in Južnoafriška unija še nista napovedali vojne Nemčiji, dasi je kanadska vlada obljubila popolno kooperacijo Angliji v vojni s Nemčijo. Kanadski parlament se bo sešel v svojem zasedanju jutri in razpravljal o ukrepih glede kooperacije. Ker so voditelji proti vojaški konskripciji, Kanada najbrže ne bo napovedala vojne Nemčiji, pač pa bo pošiljala prostovoljce in bojni material Angliji.

Izključitev Kanade iz proklamacije je ustvarila možnost, da bo Velika Britanija lahko dobivala ameriško orožje in bojni material preko Kanade. Roosevelt je pozneje v razgovoru s reporterji dejal, da vojna letala, ki sta jih naročili Velika Britanija in Francija v Ameriki, morda ne bodo dostavljena. To predvsem zavisi od pogodb, ki sta jih sklenili z ameriškimi letalskimi firmami.

(Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Lasallaka vest

La Salle, Ill. — Tu je umrla za arčno hibo Frances Zaveril, roj. Kerstell, stara 68 let in doma iz Dola pri Celju. V Ameriko je prišla skupno s možem leta 1903 in štiri leta sta bila v Pennsylvaniji, nakar sta se leta 1907 preselila v La Salle. Zaverilka je članica društva 98 SNP.

Poroka v Sheboyganu

Sheboygan, Wis. — Tu sta bila poročena Joseph Brunette in Stefaniya Zorman iz aplošno znane in ugledne Zormanove družine. Obilo sreče!

Iz Clevelanda

Cleveland, — Dne 2. t. m. je v bolnišnici umrl Rudolf Koleč, star 52 let in rojen v Krakovu pri Ljubljani. V Ameriki je bil 27 let in tu zapuša sina in hčer.

Obiski

Chicago. — John Rak iz Johnstowna, Pa., je 5. t. m. obiskal gl. urad SNP in uredništvo Prosvete.

Mobilizacija v balkanskih državah

Cez dva milijona mož pod orožjem

Budimpešta, Ogrska, 6. sept. — Države v južnovzhodni Evropi, ki hočejo ostati nevtralne, kar so že povedale avetu, se vaden pripravljajo na konflikt. Ako jih bo vojna med vesilami potegnala v krvavi ples, jih bo ta možnost našla pripravljene. Pet milijard dolarjev je že mobiliziralo armado 2,400,000 mož in to število se lahko poveča s vpoklicem 3,000,000 rezervistov pod zastavo.

Jugoslavija, Rumunija in Bolgarija so se uradno proglasile svojo nevtralnost. Grčija in Ogrska sta tudi izjavili, da se ne bosta vmešali v konflikt. Rumunija, ki je prva formalno naznanila svojo nevtralnost, je imela 350,000 vojakov pod orožjem 1. avgusta, toda to silo je v zadnjih dneh povečala na 700,000. Rumunija poleg tega jači svojo trdnjavo črto ob nemški meji. Več tisoč vojakov je koncentriranih tudi ob ruski meji.

Jugoslavija ima armado pol milijona mož, katero lahko vsak čas poveča na 1,300,000. Vlada je izjavila, da je njena dolžnost vzdrževanje prijateljskih odnosov z drugimi državami v južnovzhodni Evropi.

Ogrska, ki je podpisala protikomunistični pakt z Nemčijo, Italijo in Japonsko, hoče ostati nevtralna, čeprav je že večkrat naglasila, da ne bo odnehala v kampanji, da dobi nazaj ozemlje, katerega je izgubila v svetovni vojni. Ona ima 300,000 mož pod orožjem in v rezervi okrog 400,000 izurjenih vojakov.

Divje špekulacije na newyorški borzi

Spekulanti igrajo na račun vojne

New York, 6. sept. — Na tujkajni borzi se je včeraj začela divja špekulativna igra z delnicami podjetij blaga, po katerem bo zdaj v Evropi največja zahteva. Prodanih je bilo šest milijonov delnic v blokih do pol milijona dolarjev vrednosti. Vrednost delnic je rastla kar skokoma in najvišji porastek so dosegle delnice jekla, bakra, kositra in drugih kovin, ki jih bodo zavojevane vesile najbolj potrebne. Borzna igra se je začela kljub federalnim regulacijam, ki so danes zelo stroge v nekaterih ozirih.

ANGLEŽI POTOPI TRI NEMŠKE PARNIKE

Komunistične in fašistične grupe razpuščene

VLADNA KONTROLA ZAPOSLOTITVE

London, 6. sept. — Vladni informacijski urad je danes naznanil, da so bili nemški parniki, katere bi lahko Nemci sprejemili v bojne ladje, uničeni na Atlantiku. Naznanilo dostavlja, da so nemške podmornice napadle že več angleških trgovskih parnikov in da so angleške bojne ladje napadle nemške podmornice v več krajih.

Najmanj pet parnikov je bilo potopljenih, odkar sta Velika Britanija in Francija napovedali vojno Nemčiji — dva nemška, dva angleška in eden grški. Izguba štirih je bila poročana samo v enem slučaju, ko je nemška podmornica torpedirala in potopila angleški parnik Athenia v bližini škotskega obrežja zadnje nedelje. Koliko ljudi je utonilo, še ni znano.

London, 6. sept. — Angleška komunistična stranka je bila sinoči razpuščena po navodilih iz glavnega urada stranke. Akcija je sledila odredbi notranjega ministra, ki prepoveduje vse shode, zborovanja in demonstracije komunističnih grup v bodočnosti. Notranji minister je odredil tudi razpust fašistične stranke, katere vodja je Oswald Mosely.

Parlament je včeraj odobril več nujnostnih ukrepov. Včeraj se je vršila razprava o zakonskem načrtu, ki daje delavskemu ministru kontrolo glede zaposlitve delavcev. Na podlagi tega načrta ne more noben delavec dobiti dela v drugi industriji brez dovoljenja delavskega ministra. Delodajalec tudi ne smejo oglašati služb v časopisu in ne ponujati višjih med delavcem, da jih potegnejo od dela v važnih industrijah. Avtoritete lahko nalozijo denarne kazni delodajalcem, ki bi kršili regulacije.

Voditelji opozicije so napadali načrt v svojih govorih. Izražali so bojazan pred regimentacijo in konskripcijo delavcev, obenem pa so zahtevali garancije, da se to ne bo zgodilo. Razprava o zakonskem načrtu se bo danes nadaljevala.

Ameriške države povabljene na konferenco

Washington, D. C., 6. sept. — Panama je včeraj poslala vabila ameriškim republikam, naj se udeležijo konference, na kateri naj bi se vršila razprava glede ohranitve miru na ameriškem kontinentu, vzdržitvi normalnih trgovskih odnosov in preprečitvi finančnih potožkov, ki jih lahko izzove vojna v Evropi. Vabila so bila doslej poslana Združenim državam, Braziliji, Čilu, Peruju, Kolumbiji, Kubi in Mehiki.

Delo Lige narodov prekinjeno

Zeneva, 6. sept. — Joseph Avenol, tajnik Lige narodov, je obvestil uradnike in uslužbence, da je bilo delo Lige prekinjeno zaradi vojne. On je izrazil upanje, da ideje, katere propagira Liga narodov, bodo ponovno triumfirale kot rezultat vojne.

Hoteli v Parizu zapirajo vrata

Pariz, 6. sept. — Mnogo velikih hotelov je že zapiralo vrata zaradi mobilizacije uslužbencev in odhoda gostov. Nekateri Američani so se morali preseliti iz hotelov že petkrat v zadnjih dneh. Več restavracij, katere posejajo tujci, je tudi zapiralo vrata.

Pod novo administracijo.

ROMAN TREH SRC

JACK LONDON

— Toda tu je vse prazno, kakor v pustinji — je pripomnila takoj.

— Naravno — je dejal Henry. Saj plemena Maya ni moglo biti tako nepredvidno, da bi skrilo zaklad, ki je spravil conquistadorje ob pamet, kar tu pred nosom pohlepnih tujcev, Stavim glavo, da smo prav tako daleč od cilja, kakor če bi bili še v San Antonio.

Hodnik, kamor so krenili, je bil širok kakih petnajst čevljev, o višini se pa sploh ni dalo soditi. Dobrih sto korakov so imeli že za seboj, ko se je hodnik naenkrat zožil ter obrnil na desno. Potem je zavil zopet na levo in stopili so v drugo večjo podzemno jamo.

Tudi tu je vladal tajinstven mrak. Francis, ki je šel spredaj, se je tako nepričakovano ustavil, da sta se Leoncie in Henry zaletela vanj. Vsi trije so se ustavili. Leoncie je stala med obema Morganoma in tako so nepremično gledali na hodnik pred seboj, kjer so stale dolge vrste mumij in balzamiranih trupel.

— Kakor Egipčani, tako je znalo tudi plemena Maya balzamirati in mumificirati trupla — je dejal Henry tiho. Pogled na nepokopane mrtice, ki so stali tu pod zemljo in zrl pred se s svojimi mrtvi očmi, ga je tako presunil, da si ni upal glasno govoriti.

Vsi mrtveci so bili v starinskih evropskih oblekah. Na njihovih izsušenih obrazih so se poznale poteze bele rase. Kakor v življenju, tako so nosili tudi po smrti prepele obleke conquistadorjev in angleških piratov. Dva sta bila v zarjavelih bojnih opremljenih. Nekateri mrtveci so imeli opasane meče, drugi pa kratka bodala. Bili so tudi taki, ki se jim je poznalo, da so umrli v nepopisni grozi pred močnim sovražnikom. Se po smrti so krčevito stiskali meče. Za pasom je imel vsak mrtvec veliko starinsko pištolo.

— Stari svečenik je imel prav — je zašepetal Francis. — Vsi, ki so skušali priti sem, so plačali svoj pogum z glavo, in zdaj stoji tu kakor glasen memento drugim, ki bi hoteli priti do zaklada. Poglejta! Ali ni ta dečko do pičice podoben Iberiju?

— A on! — je podoben prebivalcu Devonshira — je zašepetal v odgovor Henry. — Stavim vam stare grobe, da je ustrelil na prepovedanem lovišču jelena in pobegnil na Španko, da se reši kraljeve jeze.

— Brri! — je zadržala Leoncie in se stisnila k svojim spremljevalcem. — Svetinje plemena Maya diše po smrti in onem svetu. Poleg tega je pa tak način osvete zloben in zaničljiv. Tisti, ki so hoteli ukrasti zaklad, ga morajo zdaj vse večne čase čuvati.

Nobenega ni mikalo, da bi nadaljeval pot. Našlejen postavne davno umrlih iskalec zaklada so jim vzele ves pogum. Henry je postal celo sentimental.

— Do te strašne grobnice so prišli ti iskalec zlata prve dni po odkritju Amerike — je spregovoril Henry zamišljeno. — Kakor psi divjačino, so vohali ti ljudje zlato. Zaklada sicer niso mogli odnesti, vendar so ga pa izsledili. Vsa čast vam, pirati in conquistadorji! Po zdravljenju, galantni pustolovci davne preteklosti! Vaši nosovi so duhalo zlato na ogromni razdalji in vaša srca so hrepenela po njem ne glede na nevarnost.

— Da — je pritrdil Francis ter potegnil Henryja in Leoncie za seboj, da čim prej pridejo iz strašne grobnice. — Sam blagorodni sir Henry Morgan bi moral biti tu kot poveljnik teh mrtvecev.

Previdno so se napotili dalje in kmalu je hodnik znova zavil v drugo stran. Predno so pa pustili za seboj v dveh dolgih vrstah stoječe mumije, se je Henry ustavil in pokazal na enega izmed mrtvecev, rekoč:

— Ne vem, kako je s sirom Henryjem, toda Alvarca Torresa imamo tu.

Pod španko celado, v srednjeveški španki obleki in z velikim špankim mečem v košeni roki je stala pred njimi mumija, čije izsušeno lice je presenetljivo spominjalo na obraz Alvarca Torresa. Leoncie je prestrašeno vzkliknila, odskočila in se prekrizala. Sirota se je munije z znanim obrazom tako ustrašila, da je omahnila. Francis jo je prestregel in izročil v varstvo Henryja, sam je stopil k mumiji ter otipal s prsti njena lica, ustnice in čelo. Nato se je zadovoljno zasmejal.

— Rad bi, da bi bil Alvarca Torres tako mrtvec, kakor je mrtvec ta gentleman. Vendar pa ni dvoma, da je rodil ta subjekt pradedu Alvarca Torresa — seveda prej, predno je

nastopil svojo zadnjo službo kot častna straža pri sveti zakladnici plemena Maya.

Drhte je šla Leoncie mimo strašne postave. Stranski hodnik je bil tako temen, da je moral Henry, ki je šel spredaj, neprestano zažigati vžigalice.

— Halo! se je začel njegov glas. — Oglejta si to-le čudo tehnike! Poglejta, kako krasno je izklesan ta-le kamen!

Od spredaj je padala na hodnik dnevna svetloba tako, da so bile vžigalice odveč. Vdolbino je pokrivala napol skala. Nedvomno je tvorila skala umetna vrata stenske vdolbine, zakaj bila je tako apretno izklesana, da je točno odgovarjala odprtini.

— Stavim glavo, da je poginil oče našega starčka baš tu! — je vzkliknil Francis. — Znanu mu je bila tajna, s pomočjo katere se je dala skala odvaliti. Kakor vidita, jo je bil napol že odvalil. . .

— Grom in strela! — ga je prekinil Henry in pokazal na dele okostnjaka, ki so bili raztreseni po tleh. — To-le so najbrž njegovi ostanke. Mož je našel tu smrt pozneje, sicer bi bil tudi on med mumijami. Najbrž je bil pred nami zadnji, ki ga je zanesla usoda v ta brig.

— Stari svečenik je pravil, da je pripeljal njegov oče sem ljudi iz doline — je pripomnila Leoncie.

— Dejal je tudi — je omenil Francis — da se nihče vrnil.

Ta čas je našel Henry lobanjo. Z vžgalico v roki je pokazal svojo najdbo Francisu in Leoncii. Na lobanji so se poznali sledovi udarca z mečem ali sekiro. Poleg tega je bila zadaj tudi prestreljena. Henry jo je stresel. V lobanji je nekaj zaropotalo in kmalu je padla iz nje krogla. Francis jo je ogledal.

— Iz pištolo srednjeveškega viteza — je izjavil. — Smodnik je bil slab ali pa moker, ker je streljal napadalec od blizu, pa vendar krogla ni prebila lobanje. Lobanji se pa pozna, da jo je nosil domačin.

Zopet so zavili na desno in stopili v majhno, lepo razsvetljeno dvorano, izsekano iz ogromne skale. Visoko v steni je bilo z navpičnimi kamnitimi ploščami zamreženo okno, skozi katero je padala v dvorano, motna dnevna svetloba. Tla so bila posuta s človeškimi kostmi. Francis je po lobanjah takoj spoznal, da so bili mrtveci Evropejci. Med okostnjaki so ležale puške, pištole, noži in sekire.

— Vse kaže, da so prišli iskalec zaklada do te dvorane — je dejal Francis — in so najbrž hoteli piti za medvedovo kožo, predno je bil medved ubit. Skoda, da ni tu starčka, ki bi lahko videl, kaj se je zgodilo z njegovim očetom.

— Kaj pa, če je del iskalec ostal pri življenju, pobral zaklad in odnesel pete — je vprašal Henry.

Toda tisti hip je opazil Francis, ki se je obrnil od teh gnušnih okostnjakov, nekaj, kar ga je prisililo, da je takoj odgovoril:

— Nikakor ne! Kar oglej si dragulje v teh očeh. Pravi rubini, ali pa rubina sploh nisem videl.

Henry in Leoncie sta se ozrla in zagledala iz kamna izklesano sedečo žensko postavico, ki je gledala, kakor bi hotela vprašati, kaj hočejo. Usta je imela široko odprta. Ta usta so bila tako velika, da je bil ves obraz podoben strašni karikaturi. Kraj nje je sedela iz skale izklesana moška postava, ki je bila še strašnejša in ostudnejša. Eno uho je bilo normalno, drugo pa ogromno in ostudno, kakor ženska usta.

— Prelesta dama, človek bi se kar zaljubil. Nedvomno imamo pred seboj boginjo Chio — se je nasmehnil Henry. — Kdo neki je ta gentleman, ki sedi pri nji s slonovimi uhlji in zelinimi očmi?

— Ubij me, če vem! — se je zakrohotal Francis. — Pač pa vem da so zelene oči tega dolgoheca največji topazi, kar sem jih kdaj videl v resnici in v sanjah. Teh draguljev sploh ni treba ceniti po karatih. Lesketati se morajo v kraljevski kroni ali pa nikjer.

— Toda dva rubina in dva topaza še ne moreta tvoriti vsega zaklada plemena Maya, pa naj bosta še tako velika — je pripomnil Henry. — Stojimo tik pred zakladnico, toda ključa nimamo. . .

— Ima ga seveda stari svečenik, ki čepi s svojimi vozli v pojočem pesku — je dejala Leoncie. Razen teh dveh kipov in okostnjakov je dvorana prazna.

(Dalje prihodnjič.)

VRHNJA PLAST

„Danes je praznik in greste lahko domov.“

svojega mojstra. Bila je zmerom vesela in živahna, rada je klepetala in se smejala. Delal ji je lepe priče, ko je hodila na sestanke. . . zmerom jo je čakal kakšen mlad gospod, zvečina v krasni kožiji ali pa v avtomobilu; za njen prvi pravi ples ji je Ernest pritrdil v lase niz majhnih biserov, ob poroki njegove sestre pa krono iz rumenega cvetja.

„Jaz se ne bom nikoli poročila,“ mu je tedaj pripovedovala, „imam čisto druge načrte.“

Hotel jo je vprašati o tem še nekoliko več, toda že je govorila o drugih stvareh. Nekoč je prišla vasa razburjena v česalni salon.

„Danes moram biti zelo lepa. V gledališču me bodo preiskovali. Morebiti me bodo sprejeli.“ Ernest se je potrudil, da jo je kar na moč polepšal, saj je bilo to tako lahko, in šele pozneje je izvedel od njene ogorčene matere, da se je, ne da bi povedala doma, učila v gledališču; zdaj je pa res, bilo je neverjetno, dobila je službo v mestnem gledališču s smešno majhno plačo.

Zdaj je Kitty prihajala še bolj pogosto kakor prej v česalni salon. Tudi večkrat se je smejala in njen smeh je bil glasnejši kakor prej, in kadar je stresla svojo nakodrano glavo, je do bro vedela, kako lepo se ji to poda. Ernest jo je občudoval bolj kakor kdajkoli poprej — drugim se je pa zdela mlado lepo dekle in nikakor ne velika gledališka igralka. Ni igrala vlog, ki si jih je želela, tudi po tle ne, ko si je dala svoje lase rdeče pobarvati in so bile njene obrvi samo nežna, predzrna črta nad velikimi, sanjaviimi očmi.

Gospa Verhalmova je prišla v salon bolj redko in kadar je prišla, je zdihovala nad Kitty-no kariero, ki si jo je čisto drugače predstavljala; pritoževala se je nad vso današnjo mladino, ki noče poslušati nasvetov svojih staršev.

Tudi Kitty je nekoliko zdihovala. Z Ernestom je včasih govorila kakor s starim prijateljem. „Saj nima pomena, še dalje ostati pri gledališču. Saj nisem umetnica. Morala se bom poročiti in postati pogumna in skrbna žena kakor toliko drugih.“

Nekega dne je pozabila plačati. To se kajpak čisto lahko zgodi in samo gospodična Mici, ki je bila že dolge blagajnice salona, je karajoče zmajevala z glavo. Ernest se je pa naredil, kakor da tega sploh ni zapazil. Delo mu je dobro neslo, vsi, ki so prihajali v salon, so ga imeli radi zaradi njegove apretnosti, mišnosti in njegovega takta. Salon je bil njegov, odkar je mojster prenehal delati, in ga je Ernest vzel v najem. Tedaj pa Kitty še dolgo ni bilo več v salon, morebiti je odpotovala, čeprav je vajenec zatrdjeval, da jo je večkrat videl. Ko je pa naposled spet prišla, je

bila vesela in je kar sijala od sreče in zadovoljstva. „Kar smejte se mi, gospod Ernest, postati moram spet brunetka. On ima rad samo brunetke. . . kaj naj storim?“

Ernest se ji pa ni smejal. Skrbno je česal Kittyne kodre, zrl temno barvilo na pravkar rdeče blesteče lase in nihče ni videl, da je te lase ljubeznivo božal. Kitty je videla vsako njegovo kretnjo v ogledalu, govorila je in govorila; v vsak stavek je vpletala besedico „on“ in jo ljubeče in nežno poudarjala. Zdaj se je zdela, da je „on“ tisti, ki mu je bilo posvečeno vse njeno življenje, prav tako kakor je pred kratkim živela samo za gledališče.

Ko je čez nekaj tednov spet prišla, je bila hladna, redkobesedna, svojo novo naročnino je podpisala s tujim imenom, naročila je dve stekleničici parfuma, ki ju je takoj plačala, in zahtevala, naj ji narede zelo mirne kodre in po aredi prečo. Zdaj je bila videti čisto drugačna. Bila je kakor tuja dama s temnimi lasmi, z dolgočasno črto okrog blelih ustnic, dragoceni krzneni plašč je pa še povečal njeno lepoto in jo delal še bolj tujo.

Baron Balas je bil možki, ki je užival lepoto svoje žene kakor lepoto svojega konja; toda ta lepota ga ni mogla več priklepiti nase kakor hitro ni bila čisto brezhibna. S Kitty se je poročil, ker mu je bila všeč, in bi se tudi od nje ločil, če ne bi bila več tako lepa, kakor nekdaj.

Ernest je videl ogorčeno borb, ki se v njej ženska bori proti starosti; vodil, organiziral je ta vojni pohod z vsemi pripomočki, ki jih je poznal. Kitty je prihajala k njemu skoraj vsak dan; dala se je masirati, polepšati, negovati na vse načine s bojaznijo ženske, ki se stara in hoče ugajati.

Leta in leta je čakal Ernest, da bo v borbi podlegla, upal je tudi, da bo v njem videla človeka in nič več frizerja. Zaman je bilo vse njegovo upanje. Šele ko se je Baron Balas ponesrečil na nekem lovu, mu je bila naposled pot odprta.

Kitty je bila tudi v svoji črni

žalni obleki zelo očarljiva. Samo Ernest je videl veliko belih nitk, ki jih je moral skriti v njeni pričeski, opazil je majhne gubice, ki so pod svetlimi očmi postajale dan za dnem globlje. Vedel je tudi, da premoženje baronice Balasove izredno hitro kopni. Nekega dne je prišla v salon brez svojih velikih biserov in njene roke so tako močno drgetale, da jo je gospodična Mici med manikiranjem vrezala v prst. Tedaj je prvič telefonirala bančnemu ravnatelju Roederju, bilo mu je šestdeset let in ni imel ravno najboljšega slovesa. Telefonski razgovor je bil zelo stvaren in se je sukal izključno okrog papirjev, ki naj bi bili prodani, a Ernest je slišal samo mehak glas baronice Blasove, ki je prosil in zahteval od bančnika nekaj dni odloga.

Ko je Kitty drugič prišla v česalni salon, se je Ernest odločil, da bo spregovoril. Zelo boječe je začel govoriti o svojem delu, da potrebuje mojstrico, ženo, ki bi ga mogla zastopati, ženo z okusom in odločnim nastopom, in da je že dolgo premišljeval. . .

Kitty ga je pogledala.

„Ali je to ženitna ponudba?“ je začudeno vprašala. Ernest je skušal ujeti njeno roko. Kitty se je smejala nekoliko osupla in trudna. Potlej je vstala. „Počakajte nekaj dni. Vaše besede moram najprej premisliti.“

Se enkrat je pogledala vprašujoče po salonu, ki ga je poznala še iz svojih otroških let. Povečal se je, dobro je nesel, in namesto nekdanjega lesenega pohištva se je vse lesketalo v jeklu in steklu. Tukaj je bil mir, zadovoljstvo. Tam zunaj pa drug, varljiv svet, ki jo je zvalil v svoj vrtinec, in ki je bila v njem tako nesrečna; toda to je bil svet, ki ga je poznala.

Ernest je čakal nekaj dni, čakal nekaj tednov. Šele ko ga je gospodična Mici nekoč vprašala, zakaj se hodi soproga bančnega

ralnatelja Roederja, frizerja, njegovemu konkurentu, zumel, da ne sme upati. . .

HUMOR

V gostilni

Gost: „Zdi se mi, da tale prtič že večkrat rabim.“
Gostilničarka: „Seveda, da, zato ga pa imamo!“

Mladi oče

Zdravnik: „Pomirite se, di mož, že pri več ko tisoč rodih sem pomagal, a ni pri tem umrl zakonik!“

Najceneje

„Povejte mi, prosim, sredstvo za arbecico. To ceni mora biti!“
„Praskajte se!“

Peter je šel v opero. „A lahko dam libreto?“ je v bilijeter. „Hvala, ne pojem ven,“ je odgovoril Peter.

„Ne vem, kaj naj bi bilo, kako bi moralo biti kakšno sebo darilo za rojstni dan.“

„Nu, pri nas dobite lahko od risalnega žebjička do oprave.“

„Ali bi mi lahko dali kar bi bilo v sredi med“

V oknu male kavarne napis: Vsak dan umetniški cert.

Gost je sedel in vprašal nekaj časa: „Plačlini, kje muziki?“

„Muziki?“ se je začudil ni. „Naše cevi so pregorele.“

Listen to and Advertise

PALANDECH'S YUGOSLAV

Folk Songs and Music

Tamburitzas Orchestra

Station WWAE, Every Sunday

886 S. Clark St., Chicago — Ill.

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnike, koledarje, letake itd. v slovenem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerne, unijsko delo prve

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Tel. Rockwell 4904

CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta, pri čemer eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine (1 član in 1 družina) list Prosveta stane na vse evre, za člana ali družino (1 član in 1 družina) naročnina. Kar pa člani še plačajo pri naročninah (1 član in 1 družina) se jim to prišteje k naročninam. Torej sedaj ni vropla, več, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je v resnici list, ki gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Člen lista Prosveta je:

Za Zdrav. država in Kanado \$4.00	Za Člone in Članke \$2.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 2.00
2 tednika in 3.00	2 tednika in 1.50
3 tednike in 2.40	3 tednike in 1.20
4 tednike in 1.90	4 tednike in90
5 tednikov in 1.50	5 tednikov in75
Za Evrope je \$3.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebne vrate denarja ali menice. Order v plenu in si naročite Prosveto, list, ki je v resnici list. Pojasnilo: — Vsak, kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral čisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj nanesti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsto lista Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo snikati datum za to vsto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priročeno polijam naročnino za list Prosveto vsto \$

1) Ime Čl. družina

Naslov

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sleditih članov moje družine:

2) Čl. družina

3) Čl. družina

4) Čl. družina

5) Čl. družina

Ime Družina

Nov naročnik Star naročnik

Dr. George S. Counts, predsednik Ameriške učiteljske federacije.

Trajni kodri

Napisal Gert Gertner

„Ernest, zvečer boš šel z mojstrom še h gospe Verhalmovi. Ljubki dekletci morata imeti za neki šolski praznik lepo pričesko“, je dejala gospodična Mici. Vrgla mu je svežo delovno haljo in ni zapazila, da je petnajstletni vajenec zardel.

Bil je rdeč kakor mak, ko je z velikim glavnikom razburjeno česal zlatorumene lase Kitty Verhalmove in kakor v sanjah poslušal njeno žebljanje. Mojster je česal gospo Verhalmovo,

Ernest pa obe deklici v oblekah iz tila; govorili sta o svojih neštetihih mladih prijateljcih, o Fredu, Egonu in Tomu, in kako čudovito plešejo. Kitty je komaj mirno sedela, in ko je Ernest ušel, njene blesteče lase in jih zviljal v lepe kodre, se je Kitty na lepem obrnila.

„Ali znate tudi vi plesati?“

Ernest je boječe prikimal. Tedaj je skočila Kitty s stola in tekla h gramofonu. Smehljaje se je priklonila Ernestu. „Dane volijo“ je zaklicala in položila svoje nežne roke na njegove ramene in zavrtela Ernesta, ki jo je gledal ves v zadregi. Gospa Verhalmova se je samo smejala,

mojster je občudoval Kittyne ljubkost, Lilly je bila pa sestrski nevoščljivja zaradi njenega poguma.

Potlej je pripel Ernest v Kittyne lase še lepo cvetlico; od gospe Verhalmove je dobil čedno napitnico in na lepem je stal, da sam ni vedel kako, na temni cesti. Od tega dne je ljubil Kitty Verhalmovo, dekletce, ki je z njim plesala. Kitty, ki je pripadala bogati mestni družbi in ki je komaj vedela, kako mu je ime.

Gospodična Verhalmova je prihajala v česalni salon, še ko je iz majhnega vajenca postal pomočnik, najboljši pomočnik